Nucli d'Oristà

Oristà

Ubicació

Comarca:	Osona
Lloc/Adreça:	Nucli urbà d'Oristà. Oristà.
Emplaçament	A banda i banda de la carretera B-433, punt quilomètric 10'000

Coordenades:

Latitud:	41.93228
Longitud:	2.06066
UTM Est (X):	422123
UTM Nord (Y):	4642684

Classificació

Número de fitxa	08151 - 127
Àmbit:	Patrimoni immoble
Tipologia	Conjunt arquitectònic
Estil / època:	Medieval Modern Contemporani
Segle	XVII-XX
Estat de conservació	Bo
Notes de conservació:	L'estat de conservació de les cases és heterogeni. Tot i així la majoria s'han anat rehabilitant conservant els trets característics de les edificacions del moment en que van ser construïdes.
Protecció	Legal
Observacions protecció:	Normes Subsidiàries de Planejament. Oristà. 1993
Accés	Fàcil
Ús actual:	Residencial
Titularitat	Privada
Titular:	Propietaris diversos

Fitxes associades:

Cal Pau
Rectoria de Sant Andreu
Fàbrica de cal Noguera
Carrer de Vic
Plaça de l'Església

Autoria de la fitxa Jordi Compte i Marta Homs
Data de registre de la fitxa: dl., 25/06/2007 - 02:00

Descripció

El nucli urbà d'Oristà es troba situat en la meitat sud del terme municipal d'Oristà, al sud del nucli urbà de la Torre d'Oristà, en una vall travessada per la riera Gavarresa i delimitada pel cingle de Sant Sebastià al nord, per la Costa del Pla a l'oest i per la vessant obaga anomenada el Bagot, al sud i a l'est.
Al centre d'aquesta petita vall, en un punt lleugerament elevat, s'alça l'església de Sant Andreu d'Oristà. La façana principal de l'església tanca per l'oest la petita plaça de l'església, coneguda popularment com la placeta. Aquesta plaça, descrita en una fitxa individual, i la plaça Major, de la que queda separada per una gran casa coneguda com cal Curet, conformen la part que articula tot el nucli i l'espai on es troba l'església i l'ajuntament.
Precisament en el número 1 de la plaça major hi ha l'ajuntament, un edifici molt reformat que conserva únicament un petit tram de la façana original de l'edifici, amb una obertura emmarcada amb pedra treballada tapiada. A la resta de la plaça hi ha diverses cases que conserven obertures emmarcades amb pedra bisellada com en els nº 2, amb un balcó amb la data inscrita de 1771, la casa amb el nº 5, on també es conserva un portal d'arc de mig punt adovellat, les cases amb els nº 8 i 9 i alguna de les que es troba a la raconada que forma la plaça coneguda com la plaça del Pedró, ja que hi havia existit un pedró. També destaca ca l'Antònia, en el nº 4, seu d'un antic bar i amb un local a la part posterior que encara s'utilitza per a diversos tipus d'espectacles. Es tracta d'una casa amb obertures emmarcades amb maó, en diversos casos amb llindes d'arc rebaixat, i amb un carreu treballat integrat al mur on hi ha gravada la inscripció: "J. B. 1860".
De la plaça Major, coneguda popularment com la plaça, en surt el llarg carrer de Vic que avança en direcció nord-est fins als peus del cingle de Sant Sebastià on gira cap a l'est. A mig carrer, entre cal Pastisser i cal Ferrer Boig creua el carrer del Pas Nou, que es transforma en el camí de l'Era, delimitat a banda i banda per horts, camps i la fàbrica de cal Noguera.
També de la plaça Major en surt el carrer de Barcelona, un carrer que segueix una direcció est i que conté diverses cases que conserven obertures emmarcades principalment amb pedra bisellada, però també amb pedra treballada. Són les cases amb els nº 1, 7 (amb una finestra datada l'any 1730), 14, 17 i 21. Destaquen la casa en el nº 2, amb un balcó emmarcat amb pedra bisellada on hi ha una llarga inscripció en la que es reconeix la data de 1736 i la que es troba en el nº 3, on hi ha un portal emmarcat amb pedra bisellada i la data incompleta de 16 - -, i una finestra emmarcada amb pedra bisellada i decoració d'arc conopial a la llinda.
La sortida est de la plaça Major, al costat de l'Ajuntament, és un petit recorregut descendent que porta al carrer Roqueta i al carrer Bon Aire, situat al darrera de l'església. En aquest carrer hi ha la rectoria, cal Pau, i diverses cases, alguna de les quals conserva obertures emmarcades amb pedra bisellada, com en el cas del nº 6, on hi ha un portal emmarcat amb pedra bisellada i la inscripció " 17 + 42" a la llinda. El carrer Roqueta està format per diverses cases força reformades, alguna de les quals conserva obertures emmarcades amb pedra bisellada i treballada.
La resta del nucli es troba disseminada davant el carrer Roqueta, amb l'escola, la fàbrica de cal Noguera, la masia del Solà, sota el cingle de sant Sebastià i diverses cases de nova construcció, la majoria de les quals agrupades davant la carretera B-433.

Història

El nucli urbà d'Oristà té els seus orígens en època medieval a recer de l'església de Sant Andreu d'Oristà, documentada des de l'any 942. No va ser fins al segle XVII quan el nucli va créixer d'una manera important, tot i que aquest creixement es va aturar amb el tràgic pas de les tropes filipistes el 7 de febrer de 1714, quan van cremar diverses cases i espoliar béns, especialment a l'església. Després de 1714 es reconstrueix i s'eixampla el nucli d'una manera important (en són testimoni les nombroses llindes datades al segle XVIII i la reconstrucció de l'església parroquial, acabada l'any 1739), creixement que continua durant el segle XIX.

Bibliografia

AADD (1993). Gran Geografia Comarcal de Catalunya. Osona i Ripollès. Enciclopèdia Catalana, S.A.
ORDEIG, Ramon (1995). Oristà i la seva història. Ajuntament d'Oristà i Caixa de Manlleu.

